

Discurs del president de la FECAFAMM amb motiu del Dia Mundial Salut Mental 2007

Il·lustríssim alcalde de Vic, honorable consellera de Salut, honorable consellera d'Acció Social i Ciutadania, il·lustres diputades de Salut Pública i Consum i Benestar Social de la Diputació de Barcelona, president del Consell Comarcal de l'Osona, magnífica rectora de la Universitat de Vic, president de l'Associació de Familiars de Malalts Mentals d'Osona, representants polítics, personalitats, professionals, usuaris, familiars i amics i amigues. Benvinguts.

Avui és un dia important per al nostre col·lectiu. Commemorem el Dia Mundial de la Salut Mental i per això ens apleguem famílies, usuaris, professionals, polítics i amics per, més enllà de trobar-nos i compartir aquesta comarca que ens acull, perquè cal reflexionar sobre què podem fer per millorar la qualitat de vida de les persones afectades d'alguna malaltia mental i de les seves famílies. De pensar en *“quina mà podem donar”* cadascú de nosaltres des del nostre àmbit.

Aquest darrer any s'han fet avenços molt importants:

- S'ha avançat en el desplegament del Pla Director de Salut Mental i Addiccions, encara que no amb la velocitat que ens caldria.
- Tenim una Llei de la Dependència que inicialment contempla adequadament el nostre col·lectiu. Podem estar satisfets de l'esforç i dels resultats que plegats (administració, moviment de familiars i conjunt del sector) hem aconseguit en aquest àmbit tot i que seguirem atents a com s'aplica al nostre col·lectiu.
- La Llei de Serveis Socials, recentment aprovada pel Parlament de Catalunya, també ha de permetre un desplegament més ampli dels serveis i recursos en tot el territori que afavoreixin la integració social de les persones amb malaltia mental contemplant el dret universal i per tant l'accés als serveis de les persones del nostre col·lectiu.

Aquest context és favorable, però hem d'aconseguir que el que he esmentat es concreti en accions reals que millorin el nostre dia a dia.

Us demanem, doncs, que ens doneu un cop de mà. De fet us en demanem 5 de mans.

1. La primera en l'**àmbit de la Salut**, volem treballar en una comissió conjunta que concreti el desplegament i faci el seguiment del Pla Director de Salut Mental. Creiem que la nostra participació en el procés de desplegament el pot enriquir i apropar-lo a les necessitats reals de les persones i les seves famílies.

2. En segon lloc, i pel que fa a **Serveis Socials**, també us demanem poder fer un seguiment del desplegament on es concretin els recursos del desplegament en cada territori, així com el seguiment de l'aplicació pràctica del barem d'accés als serveis de la Llei de la Dependència i dels protocols que s'apliquin a la Llei de Serveis Socials. Tenim molts dubtes sobre l'efectivitat dels barems per permetre l'accés **real** als serveis pel nostre col·lectiu, i és per això que hem de fer-ne un seguiment especial. Volem també poder participar en els ajustos en la Cartera de Serveis i en la planificació anual pressupostària corresponent.
3. La tercera mà la necessitem pel **Pla Integral de Salut Mental**. L'esperem fa molt temps i encara no el tenim. Estem decebuts en aquest punt. Sabem que la feina està avançada però no ha arribat i creiem que no és just i així ho hem d'expressar. Fa massa anys que en parlem. És per això que us demanem:
 - a. la finalització en el menor termini possible del Pla Integral que permeti una atenció completa i exhaustiva de les persones afectades en cada un dels moments de la seva vida, evitant així els buits i el sentiment de desatenció que venim patint. Cal dissenyar un pla personalitzat,
 - b. la creació durant el 2008 d'una Agència Catalana de la Salut Mental que tingui responsabilitat i capacitat de tirar endavant els projectes que quedin definits dins de l'esmentat Pla i
 - c. una assignació pressupostària plurianual que cobreixi la creació de l'Agència i del conjunt del Pla.
4. En quart lloc també us demanem ajuda per treballar per la **normalització de la salut mental en la Societat**. Hem de promoure un canvi cultural a favor de la inclusió en la vida comunitària; eradicar o disminuir la discriminació, la por i la desinformació; i reduir les barreres que obstaculitzen el tractament i l'assistència. I això ho hem de fer explicant la freqüència dels trastorns mentals, explicant que són tractables i que hi ha processos de recuperació que funcionen.

Tenim el deure de potenciar els aspectes sans de les persones afectades de trastorns mentals, de mostrar les seves capacitats des de les diferències, ajudar i col·laborar perquè l'*empowerment* sigui una realitat per a tots i no només per alguns. És evident que els mitjans de comunicació, tots, han de donar-nos suport en aquest objectiu, malgrat no podem només exigir-los a ells la responsabilitat, sí que ens cal fer les aliances oportunes per tenir l'espai que ens permeti aquest canvi. Volem ser notícia no per ser violents sinó per les capacitats, l'esforç, la tenacitat, l'esperit de superació, etc. Repetir una Marató de TV3, potser aquesta vegada no parlant d'una patologia en concret si no de la Salut Mental en el seu conjunt, o dedicar la Setmana de TV3 a la nostra realitat seria segur una ajuda significativa per aquesta normalització.

5. L'última mà us la demanem pel suport al **moviment associatiu de familiars i persones afectades**. I en aquest punt permeteu-me que m'hi estengui una mica.

Tots tenim present que el procés de reforma psiquiàtrica va ser incomplet i que les persones afectades i les seves famílies hem hagut de suportar durant tots aquests anys el sobrecost i les càrregues emocionals i econòmiques d'aquest procés incomplet. Creiem sincerament que des del moviment associatiu de familiars i usuaris, i des de la FECAFAMM en particular, i amb uns recursos massa limitats, estem fent una bona tasca. Estem treballant en molts camps i amb força èxit:

- a. Per una banda, tenim el **Serveis d'Atenció a les Famílies** que és un espai d'acollida, d'atenció, i d'orientació, complementari a la xarxa de salut mental i imprescindible per disminuir l'angoixa de les famílies i adreçar les persones afectades al serveis corresponents.
- b. Treballem en l'impuls del **Servei de Respir Familiar**, iniciat amb l'ajuda de l'Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona i també del Departament d'Acció Social i Ciutadania que té l'objectiu de donar un respir a la família i, alhora, dotar a la persona amb trastorn mental de més autonomia, creixement i salut.
- c. El **suport a les Associacions**, ja sigui per a la creació de noves associacions a tot el territori o per la promoció de serveis i programes (com ara els Clubs Socials, els Serveis Prelaborals o el Centres Especials de Treball), orientats tots ells a aconseguir la integració social de les persones afectades.
- d. Amb el suport de la Conselleria d'Acció Social i Ciutadania hem posat en marxa i hem consolidat els Clubs Socials i els Serveis Pre-Laborals que estaran inclosos a la cartera de serveis. Actualment en els 21 Clubs es treballa per la inclusió social de més de 1.000 usuaris.
- e. Estem també satisfets de la participació de la FECAFAMM i de les associacions en les **Taules de Salut Mental**, on es realitza la coordinació necessària amb tots els agents implicats en salut mental per a la millora de l'atenció sanitària i social en el territori.
- f. Treballem també per millorar la **sensibilització social**, per aconseguir que la societat conegui la nostra realitat, sense prejudicis i poder, d'aquesta manera, avançar en la integració social i laboral de la persona amb trastorn mental. Aquesta sensibilització la realitzem a través del treball, sempre complex, amb els mitjans de comunicació així com amb l'elaboració de documents de reflexió o d'actes com la celebració del Dia Mundial de la Salut Mental que avui ens aplega aquí a Vic.

Però el més important i que dóna sentit a tot el nostre moviment és la feina que les associacions estan fent per acollir famílies afectades, acompanyant-les en aquest procés d'acceptació, d'entendre què està passant, d'ajudar-les participant en Grups d'Ajuda Mútua, proporcionant-los informació, tallers psicoeducatius i, perquè no dir-ho, la comprensió d'un igual.

I per això volem continuar treballant i incrementant el nostre compromís en la recerca de solucions als problemes que tenim. El moviment associatiu té la capacitat i la voluntat d'anar més enllà i una bona mostra és el nombre de persones que avui ens hem aplegat aquí.

- a. Necessitem donar un impuls a les Taules de Salut Mental per tal de poder disposar d'aquest instrument en tot el territori, ara que estem iniciant la coordinació amb els governs territorials i Consells de Salut. És molt important per a nosaltres el concepte de "finestreta única" i "professional de referència" per resoldre els entrebancs en el territori d'acord amb la Nova Llei de Serveis Socials.
- b. Tanmateix, des del moviment Associatiu hem acordat la creació d'una Fundació per a la millora de la integració social i laboral de les persones amb malaltia mental. Una Fundació que neix amb la voluntat de dotar-nos d'una entitat capaç de gestionar els serveis de caràcter social que siguin necessaris. Amb voluntat de col·laborar amb les entitats existents en cada territori, sense atomitzar o duplicar recursos, i aconseguint sumar esforços i buscar sinèrgies.

Necessitem un suport ferm i decidit del nostre moviment associatiu. Ens hem guanyat la confiança i el reconeixement del sector; tenim l'ambició, les capacitats i l'equip professional per anar més enllà en la nostra tasca. Ara necessitem la vostra ajuda decidida amb un suport econòmic a llarg termini que ens permeti fer aquest salt qualitatiu.

Però avui sobretot vull dirigir-me als usuaris i les seves famílies.

Sé que esteu cansats i que el dia a dia és molt dur. Sé que en aquestes condicions és molt difícil tirar endavant amb les associacions. Penseu però que estem aconseguint moltes coses. En falten moltes també, ja ho sé, però amb el nostre esforç i amb el paper de la FECAFAMM com a representant de tots plegats estem aconseguint canvis importants.

Us animo a continuar la feina i a ser ambiciosos en els plantejaments:

- A fer créixer les nostres associacions amb més socis. Mireu, a la xarxa de Salut Mental s'hi atenen de l'ordre de 200.000 persones a l'any. Ara mateix som només uns 4.000 associats. Hem d'aconseguir identificar i vincular a les nostres associacions al major nombre possible de persones. I només ho podrem fer si els donem acollida, informació i activitats que siguin del seu interès.

- Hem d'aconseguir incorporar a les associacions a persones rellevants de la societat civil per a tenir major capacitat d'influència en cada territori.
- Tenim pendent encara la presència significativa en alguns territoris del país. Hem d'aconseguir arribar a tot arreu.
- Hem de treballar per donar serveis i acolliment als nous col·lectius i a les noves patologies. En aquest sentit, el col·lectiu de persones joves amb problemes de salut mental ha d'esser una prioritat per tots nosaltres
- Us animo també a col·laborar de forma intel·ligent amb totes les entitats que vulguin treballar per a la millora de la qualitat de vida de les persones afectades i les seves famílies.
- A influir en les administracions locals, reclamant amb fermesa el que és just però col·laborant-hi d'una manera positiva.
- Impulsant aliances amb els professionals de la salut mental tot establint criteris comuns.
- A treballar amb els mitjans de comunicació per aconseguir-hi una presència positiva i normalitzada de la nostra realitat i mostrant, com he dit abans, els aspectes sans del nostre col·lectiu.
- Us animo també a obrir-nos encara més a la comunitat; a sortir de les nostres associacions i a lluitar contra l'estigma i la desinformació amb naturalitat i també amb una pinzellada de bon humor!
- A tot l'equip de professionals de la Federació i de les associacions agrair-vos també tot l'esforç que esteu realitzant i animar-vos a ser més ambiciosos encara.

Crec molt sincerament que podem i hem d'estar molt orgullosos de la feina feta. El posicionament i el respecte que com a moviment de familiars i usuaris hem aconseguit entre tots (associacions i Federació) ens ha de permetre continuar influint en el conjunt de la societat per reduir el gran **dèficit històric** acumulat i a avançar en la millora de la qualitat de vida de les persones afectades i dels seus familiars.

Per acabar vull donar les gràcies al Ramon per la fantàstica organització de la jornada d'avui, a tots els voluntaris que hi han participat, al Fidel Masreal i a tots aquells que ens han donat un cop de mà.

Ànims i Moltes gràcies a tothom!

Xavier Trabado
President de FECAFAMM